

Kamil Veli
Nörimanoğlu

Salam, Bəxtiyar müəllim!

90 il öncə dünyaya gəldiniz bu öziz və mübarək gündə siz, sizi sevənləri, millətimizi, ümmətimizi salamlamaqdan, dualarımızla, fatihələrimizle, şeirlərinizlə sizi anmaqdan gözəl nə ola bilər?!

Bir gəzümündə yaş, bir gəzümündə sevinc. Bir olimzdə qızılıqlı, bir olimzdə bir dəstə yarpız...

Dünya belə golib belə gedəcək deyil özümə tosullı verməyo çalışır. Sonra düşünürəm, öz-özümlə deyirəm ki, yox, dünya hər gün öz-özünü yenidən doğur. Hər sübh bir başlangıçdır. Hər səhər Allah bizi toz Gənəs göndərir.

linin, Mirzə Cəlilin, Sabirin... zamanında da. Sənət həqiqəti hiss edir, dərk edir və millötü bu gerçəyi aşılayır. Bəxtiyar müəllim, siz millötün tarixi yaddaşını silməyə, ana dilində obədiləmiş milli kodları yox etməyo yənəlmə amansız, dinsiz siyaseti hələ 50-ci illərdə hiss edən,

60-70-ci illərdə Yeni ədəbiyyatın doğusuna sevin, qürur duyan, onların boyunu bəşləyənlərdən bəri siz idiniz. Yazilarınızla Anarı, Y. Səmədəoglunu, C. Hüseynovu, Ə. Əylişlimi, Elçini, M. və R. İbrahiməyov qardaşlarını, Aydin Məmmədovu, mən ixfələrlə müdafiə etmən şoxsi müləhizələrdən çox uzaq idi. Milli-mənəvi princip sizin üçün hər şeydən uca!

Sizin Xudu Məmmədovla, Zeynal Məmmədovla, Nuroddin Rzayevlə, Şirməmməd Hüseynovla dostluğunuz sıradan dostluq, süfrə dostluğu deyildi. Bu dostluq azadlığa gedən yoluñ ana təməlidi, Bəxtiyar müəllim.

Ağır məcadilələrə al-

deməyə bilmərim. Böyük sevgi öz içində gəldi-gələli hər şeyi oridib yox edir. Önəmlə olan tarixin isbat etdiyi uca idealdır, Bəxtiyar-Şəhriyar yolu bütün Azərbaycanın bağlarından keçib Turanı-İranı şəhər edir, yaşamağı, məcadiləyə dəyər, Bəxtiyar müəllim. Mən günəş işığına, çörəyin bərkətinə, Allahın haqq olduğunu inandığım kimi sizin ruhunuzun Xədicə İsmayılin, Leyla Yunusun zindan məşəqqətinə qəbul etmədiyi ruhunuzun bundan çökdəyi oza-ba inanıram. Qadınların, gənclərin vəcədən savasçularının çökdəyi zillət, zülm bir sürü yaltağın, simazinin, anasının əməyini kəsən qanı bahası olduğu olkədə ölməkdən, qurban

Ustada məktub

(Bəxtiyar Vahabzadənin 90 illik yubileyinə)

Zülmətdən seyrəlmis, gündüzün ümidi dolu işığıyla üzümüzü, gözümüzü ümid dolu sabaha çevirir. Yox, mən bu sözləri gelişigözəl şair sözü kimi demirəm, demək istəmərim.

Bəxtiyar müəllim, sizin şeirlərinizi da mən şəxson söz möcüzəsi kimi qəbul edə bilmərim. Bu şeirlər sözdən daha çox sözün çağırduğu təsnililikdir.

Sənət çox qoribodır. Hər şeyi yerli-yerindən olan, dözümlü hər şey sənət deyil. Sənət biraz da dəliklidir, çılgınlıqdır. Sənət haqq işığına sorxosluqdır. Sənət ilahi yaradani hiss etmək, onu bir anlıq belə olsa görməkdir, onu yaşamaqdır. Sonra da o anın fəvqoltibiliyini anlamadı, bunun üstəsindən gəlmək cəhdidir.

...Bu yaxınlarda ruhuya, sir-sifotilo, sözüylə, hərəkətiylə səzə bənzəyən şairimiz Yavuz Büləndin son kitabları və "Azərbaycan ürəyində bir şah damardır" kitabi 18-ci dəfə çap olunur. Nədənən mən bir-birinə daxılən və zəhirən doğma qardaş kimi bənzəyən Şəhriyari, Niyazini, Bəxtiyarı və Yavuz Büləndi Azərbaycanın göləcək təleyi üçün önemli şəxsiyyətlər hesab edirəm.

Üzərləno, gözlərinə əzab, iztirab, fikir, düşüncə çökəkmiş bu dörd adəmin millətimizin tale adamlarının olduğuna inanıram. Əlbəttə, Xudu Məmmədov kimi, Əbülfəzəl Elçiboy kimi haqsızlıqla, ədalətsizliyə etirazın ilk dalğası sənətdən golir. Müqəddəs olan hər şeyi yox etməyo yönəlmış axını ilə dirnişən sənətdən golir.

Sənət millötün müqəvimat gücünün on hassas göstəricisi və ifadəsidir deşək, sohə etmərik. Həmərin zamanında da bu belə olub, Rabib və Füzulinin, Şəkşər və Hafızın, Volterin, Dideronun, Mirzə Fot-

60-70-80-ci illərdə sənətin güclü ilə də manqurlaşmaya etiraz səsini yüksəldən böyük fikir adamı, sənət ustası kimi yaxın tariximizə daxil olmuş, kitabları, məqalələri, çıxışları, dörsələri ilə bu böyük və ağır məcadiləyə başlamışınız.

Millötün bölmənləşlik faciosi sizin yaradıcılığınızda qırmızı xətt kimi keçir. Türk-İslam Dünyası dəyərləri, tarix, dil, mədəniyyət birliliyin biza verdiyi güc-qüvvət, Mirzə Fətəliyən, Mirzə Cəlilən, Sabirdən, Üzeyir bəyən, Məmməd Əmin Rosulzadədən, Əli bəy Hüseynzadədən, Əhməd bəy Ağaoğlundan gələn dolğun milli-siyasi, mənəvi-dünyovi sərvət sizin arxanız, dayağınız, təməliniz olmuşdur.

Cox yaxşı yadimdadır. Siz Vətonimizin rayon-rayon, kənd-kənd torənnü-münu qarşı idiniz. Universitetdəki odəbi müzakirələrdə, diplom işlərinin müdafiələrində, dissertasiya müzakirələrində bu bölüm-müşlüyə, kiçilməyo etiraz edir, "Vəton böyüdükənən biz də böyüküürük" tezisini savunurdunuz. "Vətonimizin sərhəddi dilimizin sərhədləri qədərdir" deyordunuz. Bütövlük, azadlıq idealı ana dilindən, milli tarixdən, mədəniyyətdən keçir.

Sizin üçün Azərbaycanlı türklüyün ayrılmaz parçası idir. Dörsələrinizdə o zamanlar çox dəbədə olan KQB-nin do qəsədən körükəldiyi Səməd Vurğun, Rosul Rza dəvəsində sizin mövqeyiniz ədalətə səykonirdi. Çağdaş şeirlərinin bu iki sütununu qarşı-qarşıya qoyma-nın, sümü cəbhələnənin doğura biləcəyi facioni gözəl bilir və koskin şəkildə buna qarşı idiniz. Sənət, sənət kriteriyanz, Vəton və Millət kriteriyasından ayrılmaz idir.

diğimiz yaralar sizin fiziki-biooloji varlığınızda böyük zərər vururdu, fəqər hər zərər, hər təzyiq yeni bir sözün dünyaya gəlişi üçün tokan idi.

Böyük sənət böyük dərədin, iztirabın övladıdır. Həqiqət sizin yaradıcılığınızda o qədər aydın görünür ki, onu isbat etməyə hacət qalmır. Milli-azadlıq hərəkatının lideri Əbülfəzəl Elçiboy milli-azadlıq hərəkat tarixinin təməllərindən dənizarkən böyük müəllim Bəxtiyar Vahabzadə deyərdi və bundan qürur du-

yordu. Bəxtiyar müəllim, sizə qarşı danışmağı, açıq mübahisədən çəkinməməyi, polemika mədəniyyətinə də siz bize öyrətməsiniz. Məbariz-çılqınlığı içinde bu etik ondaşının pozulmadığını da iddia etmərim və bəzi haqsız toləbələrdən haqlı olmadığını da səmimiyyətlə rəhūnun qarşısında etiraf etməyi də özü-mə bərc bilirom.

Sizin mübahisənin ata-oğul münasibətinin ifadəsidir

olmaqdən böyük xoşbəxtlik yoxdur, Bəxtiyar müəllim. Bu dərdi Bakı qədər Təbriz yaşayır, Dərbənd yaşayır, Göygölyər yaşayır, Borçalı yaşayırsa, sizin şeirləriniz, sohə osorlorun həmisi canlı, diri olacaq, Bəxtiyar müəllim!

Bütün Türkiyədə iki simvol insan var. Bunu hər kəs bilsin və unutmasın ki, Bəxtiyar Vahabzadə və Elçiboy adları xalqın qolbinin elő yerinə yazıb ki, bu məqəddəs adları oradan kimse poza bilmez.

...İllər keçəcək. Rəza-lət bitəcək. Dünyaya yenidən Şəhriyarlardır. Bəxtiyarlar goləcək. Amma heç kəs on Bəxtiyar, no da Şəhriyər olmayıcaq.

Dünyaya tək golib tək gedən insanların hesabını Allah aparır.

90 yaşın qutlu olsun, böyük şair, böyük insan, böyük dost, böyük xilaskar. Ruhunuz şad olsun! Dirlidən və öldürün Allahımız o böyük ruhunuzu millətimizin, vətonimizin başı üstündən oksik etməsin.